

Centrálny register evidencie publikačnej činnosti a príprava novelizácie Smernice MŠ SR č. 13/2008-R

Mgr. Ludmila Hrčková

ludmila.hrckova@cvtisr.sk

odbor elektronických informačných zdrojov

Hlavným cieľom **Centrálneho registra evidencie publikačnej činnosti** (ďalej CREPČ) je komplexná evidencia publikačnej činnosti vysokých škôl v SR v automatizovanej podobe. Jeho sekundárnym cieľom je vytváranie centrálneho zdroja informácií, ktorý umožňuje odbornej i laickej verejnosti získať prehľad o publikačnej činnosti všetkých zapojených vysokoškolských pracovísk. Údaje získané z CREPČ v súčasnosti slúžia pre Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR (ďalej MŠVVaŠ SR) ako podklad na prerozdelenie každoročnej štátnej dotácie verejným vysokoškolským pracoviskám. Prevádzkovateľom systému CREPČ je Centrum vedecko-technických informácií SR (ďalej CVTI SR).

Legislatívne východiská pre CREPČ

- **Zákon č. 183/2000 Z. z. o knižniciach** (§ 8 ods. 1 písm. c), na základe ktorého vyplýva akademickým knižniciam na vysokých školách povinnosť bibliografickej registrácie publikačnej činnosti vysokoškolských učiteľov, výskumných zamestnancov a študentov doktorandského štúdia.
- **Smernica MŠ SR č. 13/2008-R zo 16. októbra 2008 o bibliografickej registrácii a kategorizácii publikačnej činnosti, umeleckej činnosti a ohlasov** (ďalej Smernica MŠ SR č. 13/2008-R), ktorá metodicky upravuje základné pravidlá bibliografickej registrácie, kritériá kategorizácie, postupy pri spracovaní publikovaných dokumentov a umeleckej tvorby, organizáciu a deľbu práce pri bibliografickej registrácii a spracovaní publikačnej a umeleckej činnosti a ohlasov (Smernica MŠ SR č.13/2008-R).

Odborné a technické zabezpečenie

Odborné činnosti spojené s CREPČ zabezpečuje oddelenie pre hodnotenie publikačnej činnosti v CVTI SR. Jeho úlohou je kontrola a verifikácia údajov v registri, na ktorej spolupracuje s Hodnotiteľskou komisiou MŠVVaŠ SR (ďalej HK MŠVVaŠ SR). Za technickú stránku CREPČ zodpovedá oddelenie podpory aplikačného softvéru v CVTI SR a firma SVOP, s. r. o., ktorá je dodávateľom softvérového riešenia. Softvérovým riešením CREPČ je implementácia knižnično-informačného systému DAWINCI.

Charakteristika databázy CREPČ

CREPČ predstavuje bibliografickú databázu, do ktorej v súčasnosti už piaty rok prispieva 28 vysokých škôl (20 verejných, 2 štátne, 6 súkromných). Verejné vysoké školy sú povinné do registra prispievať, pretože sú priamo riadené a financované MŠVVaŠ SR. Z hľadiska úplnosti databázy obsahuje register za roky 2007 – 2011 spolu asi 237 000 záznamov (aktualizácia databázy prebieha raz ročne, a to po ukončení zberného obdobia a kontrole záznamov). Webové sídlo CREPČ je verejne dostupné na webovej stránke: www.crepč.sk.

Využitie CREPČ

CREPČ predstavuje informačný zdroj o publikačnej činnosti vysokých škôl, prostredníctvom ktorého môžu používatelia vyhľadávať záznamy publikačnej činnosti za roky 2007 – 2011 prostredníctvom jednoduchého alebo rozšíreného vyhľadávania. Jednoduché vyhľadávanie umožňuje prehľadávanie záznamov prostredníctvom zadefinovania jedného z kritérií: fráza, ľubovoľné slovo, všetky slová alebo logický výraz. Rozšírené vyhľadávanie ponúka možnosť vyhľadávania zadefinovaním 3 vyhľadávacích kritérií naraz, kedy sú pre používateľa k dispozícii nasledujúce možnosti: názov, názov zdrojového dokumentu, autor, predmetové heslo, kategória dokumentu, rok vykazovania, rok vydania, ISBN, ISSN, jazyk dokumentu, rok ohlasu, kategória ohlasu, škola, fakulta, katedra. V rozšírenom vyhľadávaní je možné vyhľadávať samostatne v záznamoch publikačnej činnosti jednotlivých vysokých škôl alebo spoločne v záznamoch všetkých vysokých škôl (CREPČ c2010).

Výsledky vyhľadávania sa zobrazujú vo forme tabuľkového alebo rozšíreného zápisu. Tabuľkový zápis sa zobrazuje vo forme tabuľky so záznamami vyhľadaných publikácií. Rozšírený zápis sa skladá z bibliografických popisov vyhľadaných záznamov vo forme zoznamu.

Jednotlivé záznamy je možné triediť podľa obsahnutých údajov vzostupne/zostupne a pridávať do Košíka (na účely rešerše), odkiaľ si ich používateľ môže vytlačiť alebo odoslať do e-mailovej schránky. Jednotlivé publikácie sa zobrazujú vo forme jednoduchého záznamu alebo v úplnom zázname UNIMARC.

Z hľadiska obsahu a zhodnotenia dát obsahnutých v databáze CREPČ možno povedať, že databáza CREPČ je komplexnou a centrálnou bibliografickou databázou

evidencie publikačnej činnosti všetkých verejných vysokých škôl a niektorých štátnych a súkromných vysokých škôl v SR za roky 2007 – 2011, ktorá umožňuje:

- prehľadávanie záznamov evidencie publikačnej činnosti zapojených vysokých škôl v SR centrálnne, z jedného vyhľadávacieho rozhrania,
- štatistické zhodnotenie údajov z pohľadu autora, pracoviska, na priereze rokov, na priereze pracovísk (vysokých škôl) a ich kombinácie,
- kontrolu údajov s možnosťou krížovej kontroly na priereze dát všetkých zapojených vysokých škôl,
- efektívnu a okamžitú kontrolu dodaných údajov zapojených vysokých škôl (Grman 2007).

(Poznámka redakcie: Zoznam prispievateľov do CREPČ nájdete v elektronickej verzii tohto časopisu.)

Verifikácia údajov v CREPČ

Oddelenie pre hodnotenie publikačnej činnosti (ďalej OHPČ) v CVTI SR zabezpečuje kontrolu a verifikáciu údajov obsiahnutých v CREPČ. Po uzavretí aktuálneho zberného obdobia a exporte záznamov publikačnej činnosti z lokálnych databáz akademických knižníc vysokých škôl prebieha automatizovaná kontrola duplicitných záznamov, karentovaných publikácií, podobných záznamov v rámci vysokej školy a medzi vysokými školami a pod. V prípade výskytu chýb kontaktuje OHPČ akademickú knižnicu a odporúča opravu pri zaradení publikácie, vo formálnom popise publikácie, pri duplicitnom vykazovaní a pod.

OHPČ posudzuje publikácie zaregistrované v CREPČ z formálneho i obsahového hľadiska. Dôležitá je najmä kontrola skupiny A1 – vedecké publikácie (kategórie publikačnej činnosti AAA, AAB, ABA, ABB, ABC, ABD, podľa prílohy č. 1 Smernice MŠ SR č. 13/2008-R), na ktorých posúdenie akademické knižnice pripájajú elektronicky alebo posielajú (e-mailom alebo poštou) do CVTI SR relevantné podklady publikácií. K relevantným podkladom patrí líce a rub titulného listu publikácie, úvod/predslov, obsah, použitá literatúra a tiráž. V prípade nesprávneho zaradenia publikácie do kategórie publikačnej činnosti komunikuje OHPČ s knižnicou o preradení publikácie. Ak vysoká škola s preradením nesúhlasí, publikáciu posúdi z hľadiska obsahu a zaradenia do kategórie HK MŠVVAŠ SR, ktorá je zložená z expertov jednotlivých vedných odborov a jej rozhodnutie je dôležité pre konečné zaradenie publikácie do správnej kategórie.

Po konečných opravách sa záznamy publikačnej činnosti vykazované v danom období importujú do centrálnej databázy CREPČ a vygenerujú sa potrebné štatistiky pre MŠVVAŠ SR. Databáza je potom prístupná verejne na webovom sídle CREPČ.

Ďalšie možnosti využitia CREPČ

Ďalšie možnosti využitia CREPČ sú posudzované v rámci analytickej štúdie **Hodnotenie potenciálu vedeckých pracovísk v oblasti výskumu, vývoja a transferu technológií s využitím Centrálného registra evidencie publikačnej činnosti**, ktorá je realizovaná v rámci národného projektu **Národná infraštruktúra pre podporu transferu technológií na Slovensku – NITT SK**, aktivita 1.1.

Využitie databázy CREPČ predstavuje bezpečné uloženie a jednotnú prezentáciu informácií a výsledkov, vyhľadávanie záznamov podľa definovaných kritérií, možnosť kontroly dát, priame výstupy a štatistiky pre potreby manažmentu finančných prostriedkov vysokých škôl. Výstupy z databáz môžu slúžiť ako podklady na hodnotenie, do výročných správ a na mapovanie vedeckovýskumnej a odbornej činnosti vysokých škôl v SR. Po ukončení verifikácie údajov v rámci piateho vykazovacieho obdobia v databáze CREPČ bude možné údaje z databázy priamo využívať pri predkladaní a hodnotení projektov.

Rozšírenie okruhu ďalších možností využitia CREPČ sa odvíja od vývoja softvéru DAWINCI, v ktorom je register prevádzkovaný, definovania požiadaviek a špecifikácie úprav. CVTI SR mapuje požiadavky na rozvoj a úpravu funkcionalít v CREPČ, ktoré by mal systém v budúcnosti obsahovať.

Návrh na novelizáciu Smernice MŠ SR č. 13/2008-R

V procese realizácie hodnotenia kvality publikačných a umeleckých výstupov je nevyhnutná novelizácia Smernice MŠ SR č.13/2008-R a zjednotenie s požiadavkami Akreditačnej komisie MŠVVAŠ SR. Súčasný stav v evidencii publikačnej a umeleckej činnosti si opätovne vyžaduje aktualizáciu a úpravu existujúcej smernice z roku 2008. **CVTI SR** v spolupráci so **Slovenskou asociáciou knižníc (SAK)** sa podujalo v priebehu roku 2011 vypracovať návrh na novelizáciu Smernice MŠ SR č. 13/2008-R a jej príloh. Na celoslovenskom pracovnom seminári na tému **Centrálny register evidencie publikačnej a umeleckej činnosti – nástroj pre hodnotenie výsledkov vedeckovýskumnej a umeleckej činnosti**, ktorý organizovalo CVTI SR v spolupráci so SAK dňa 10. 3. 2011 v CVTI SR v Bratislave, bola zo zástupcov CVTI SR a SAK ustanovená pracovná skupina pre prípravu návrhu na novelizáciu smernice. Návrhy a úpravy mohli zasielať do CVTI SR všetky akademické knižnice, ako aj iné inštitúcie a vysoké školy, do konca apríla 2011. Pracovná skupina pre prípravu návrhu na novelizáciu smernice na 8 pracovných stretnutiach analyzovala všetky zaslané pripomienky a návrhy. Na finalizácii návrhu participovali aj zástupcovia MŠVVAŠ SR.

V návrhu novely smernice sa navrhlo zaviesť správne používanie **skratiek CREPČ** pre **Centrálny register evidencie publikačnej činnosti** a **CREUČ** pre **Cen-**

trálny register evidencie umeleckej činnosti.

Úpravou prešli všetky články smernice, vrátane postupu pri spracovaní vedeckých monografií, diel viacerých autorov a súborných diel, taktiež organizácia a delba práce pri evidencii publikačnej a umeleckej činnosti (povinnosti autora, akademickej knižnice/vedeckovýskumného pracoviska, vysokej školy, ministerstvom povereného certifikačného úradu i samotného ministerstva). Navrhované boli aj zmeny vo všetkých prílohách smernice č. 1 – 6.

Na základe zaslaného návrhu prebehlo koncom roka 2011 verejné pripomienkové konanie vyhlásené MŠVVaŠ SR. V súčasnosti je návrh na novelizáciu smernice po zapracovaní potrebných zmien na MŠVVaŠ SR, ktoré rozhodne o ďalšom postupe. Veríme, že mnohé zapracované návrhy a zmeny v smernici a jej prílohách sa dostanú do pripravovanej novely smernice a pomôžu evidenciu publikačnej a umeleckej činnosti spresniť a zefektívniť.

Použitá literatúra:

CREPČ – *Centrálny register evidencie publikačnej činnosti* [online]. 2010 [cit. 2011-02-11]. Dostupné na internete: <www.crepc.sk>.

GRMAN, J. *Centrálny register EPCA* [online]. 2007 [cit. 2011-02-11]. Dostupné na internete: <http://www.crepc.sk/crepc/tech_dokumentacia/citajma.pdf>.

GRMAN, J. Od knižnično-informačného systému cez evidenciu publikačnej činnosti po systém pre odhaľovanie plagiátov v akademickom prostredí. *UNINFOS 2010 – Univerzitné informačné systémy : zborník príspevkov z medzinárodnej konferencie* [online]. 2010 [cit. 2011-02-11].

Dostupné na internete:

<http://uninfos.truni.sk/images/stories/2_jn_grman.pdf>.

SKALKA, J. a kol. *Centrálny register evidencie publikačnej činnosti*. In *UNINFOS 2007 – Univerzitné informačné systémy : zborník príspevkov z medzinárodnej konferencie*. Bratislava : Ekonóm, 2007. S. 11-13. ISBN 978-80-225-2418-6.

Smernica MŠ SR č. 13/20008-R zo 16. októbra o bibliografickej registrácii a kategorizácii publikačnej činnosti, umeleckej činnosti a ohlasov [online]. Bratislava : MŠ SR, 2008. [cit. 2011-02-11]. Dostupné na internete: <http://www.crepc.sk/smernica_2008.pdf>.

Zákon č. 183/2000 Z. z. o knižniciach, o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 27/1987 Zb. o štátnej pamiatkovej starostlivosti a o zmene a doplnení zákona č. 68/1997 Z. z. o Matici slovenskej. 2000. [online]. Bratislava : MK SR, 2000. [cit. 2011-03-22]. Dostupné na internete: <http://www.zbierka.sk/zz/predpisy/default.aspx?PredpisID=15266&FileName=00-z183&Rocnik=2000>.

HRČKOVÁ, Ľudmila, DUŠKOVÁ, Marta. CREPČ a CREUČ ako unikátny zdroj informácií o publikačnej a umeleckej činnosti vysokých škôl SR. In *Informum 2011: sborník ze 17. ročníka konferencie o profesionálnych informačných zdrojoch* [online]. Praha, 24.-26. května 2011. - Praha : AIP, 2011. - nestr. Dostupné na internete: <http://www.inforum.cz/archiv/inforum2011/cs/sbornik/>.